

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep
0032 OSLO

Vår dato 29.09.2014
Deres dato 07.07.14
Vår referanse TL
Deres referanse 14/3683

EVALUERING AV KVOTEORDNINGEN - HØRING

Vi viser til Kunnskapsdepartementets høringsbrev av 7. juli d.å. vedrørende støtteordningen for studenter fra utviklingsland, land på Vest-Balkan, i Øst-Europa og Sentral-Asia gjennom Statens lånekasse for utdanning, også kalt "kvoteordningen". Næringslivets Hovedorganisasjons kommentarer følger nedenfor.

Damvads evaluering av kvoteordningen konkluderer at den har hatt forholdsvis stor effekt i forhold til ordningens utviklingspolitiske målsettinger. Ordningen har imidlertid hatt begrenset effekt når det gjelder internasjonaliseringen av høyere læresteder i Norge. De fleste studentene under kvoteordningen kommer til Norge først og fremst på grunn av den finansielle støtten, og ikke nødvendigvis fordi de ønsker å studere i Norge. Opplysninger fra Lånekassens registre peker i retning av at 70 prosent av studentene fra utviklingsland har forlatt Norge etter fullførte studier. Raten er noe lavere for studenter fra land i Øst-Europa og Sentral-Asia. Imidlertid understreker Damvad at disse dataene ikke sier noe om studentene har vendt tilbake til sine hjemland. Damvads egen undersøkelse indikerer at rundt halvparten av studentene har returnert til sine opprinnelsesland, men denne andelen kan være høyere, blant annet fordi undersøkelsen ikke har fanget opp kinesiske studenters atferd i tilstrekkelig grad. På den annen side sier ikke undersøkelsen noe om hvorvidt disse studentene forblir i sine hjemland over lengre tid.

Damvad argumenterer for å fjerne låne-mekanismen fra kvoteordningen og omgjøre den til et rent stipendtiltak. Damvad mener dette vil åpne for alternative og mer hensiktsmessige administrative endringer. Det vil ikke lenger være nødvendig at Lånekassen er inne i ordningen og de norske utdanningsinstitusjonene kan bli gitt det meste av det administrative ansvaret ved å forvalte studentenes stipend. Damvad mener at Senter for internasjonalisering av utdanning (SIU) primært bør ha en strategisk rolle i ordningen.

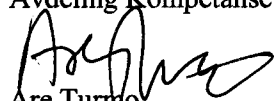
Damvads evaluering tyder på at noe over halvparten av studentene under kvoteordningen returnerer til sine hjemland. Dette er etter NHOs mening en bekymringsfull lav andel for en ordning som har kompetanseoppbygging i utviklingsland som sikte. Vi synes også det er noe underlig at en ordning som først og fremst skal rette seg mot utviklingsland, har russere og kinesere som de største studentgruppene. Det bør diskuteres om det kanskje er mest hensiktsmessig å legge ned ordningen og heller styrke NORADs ordninger.

Frem til 2014 hadde NORAD to ordninger som er aktuelle i denne sammenheng. Den ene

har vært Nasjonalt program for utvikling, forskning og utdanning (NUFU), som har vært et program for styrking av akademisk kompetanse, basert på initiativ fra forskere og institusjoner i Sør og deres partnere i Norge. Den andre ordningen har vært NORADs Programme for Master Studies (NOMA), som har gitt økonomisk støtte til master utdanning ved høyere læresteder i Sør i samarbeid med norske institusjoner. I 2014 har NORAD slått sammen disse to ordningene til The Norwegian Programme for Capacity Development in Higher Education and Research and Development (NORHED). NORHEDs mål er å bidra til kapasitetsutvikling av høyere utdanning og forskning i såkalte lav- og middelinntektsland, de fleste i Afrika og Asia. NORHED prosjekter kan være utvikling av institusjoner; kompetanseoppbygging gjennom Master- og PhD-utdanning, samt gjennom Post Doc stipendiater; styrking av administrativ og vitenskapelig infrastruktur; og økt tilgang på høyere utdanning. NORHED programmets allsidige tiltak for å utvikle høyere utdanning og forskning i selve hjemlandene synes å være en riktig strategi i forhold til målene om økonomisk og demokratisk utvikling. NORHED programmets tilnærming reduserer trolig risikoen for hjerneflukt i større grad enn ordninger der studenter fra lav- og middelinntektsland kommer til Norge for å studere.

Dersom man velger å opprettholde kvoteordningen, bør Senter for internasjonalisering av utdanning (SIU) ha det samme administrative ansvaret som i dag. Det bør være en sentral instans som vurderer inntak og fordeling av kvoter ut fra nasjonale politiske målsettinger. Dette er enda mer påkrevd i en ordning som Damvad selv konstaterer "stort sett er drevet av engasjerte enkeltpersoner på instituttnivå". NHO vil advare mot å gjøre kvoteordningen om til en ren stipendordning. Ordningen synes allerede å være tilstrekkelig økonomisk gunstig, i og med at de fleste studenter under ordningen oppgir finansielle motiver for at de velger å komme til Norge. En ren stipendordning vil være en urimelig forskjellsbehandling i forhold til norske studenter og andre grupper utenlandsstudenter.

Med hilsen
NÆRINGSLIVETS HOVEDORGANISASJON
Avdeling Kompetanse

Are Turmo
Avdelingsdirektør

Kopi:
NORAD – direktoratet for utviklingssamarbeid